

Žijú s deťmi v petržalskom gete, ktoré pôjde k zemi. Kam pôjdu, nevedia

(18.06.2014; www.aktualne.sk; Slovensko, 19:20, s. -; Stanislava Harkotová)

BRATISLAVA - "Čože sa stalo?" pýta sa Karin, len čo prejde vnútroblokom k schodisku. O zábradlie medziposchodia sa opiera smutná detská tvár. Dievčatku sa nechce hovoriť. Karin berie dieťa do náručia. Povedz, je dôvod na smútok v taký krásny letný deň? Po chvíli povzbudenia dievčatko ožije. Bosé zbehne k skupinke detí, ktorá sa práve uprostred ošumelého prostredia zapája do hry.

Sociálna pracovníčka Karin Andrášiková zo združenia Mládež ulice je mojím sprievodcom Modrým domom. Takto stavbu na Čapajevovej ulici poznajú v **bratislavskej Petržalke**. V októbri minulého roka **mestské zastupiteľstvo** rozhodlo, že sa domu, na ktorý sa okoloidúci dívajú cez prsty, zbaví. Schátraný priestor predalo za symbolické euro developerovi. Ten plánuje búrať.

A hoci spolu s predajom odklepli mestskí poslanci zabezpečenie bytovej náhrady, v Modrom dome dnes stále žijú rodiny s deťmi.

"Nemala som inú možnosť, len vziať toto. Nechceli mi dať iný byt. Na bytové som chodila roky, ale nikdy sa nič nepohlo."

Žena má osem detí. Muža po úraze. Vrávi, v nohe má železo. Keď sa pred niekoľkými rokmi ocitla na vrchnom poschodí priestorov, do ktorého **Bratislava** vyst'ahovala neplatičov, netušila, do čoho ide. "Vedela som len, že je to provizórne bývanie. A potom mi začali plesnivieť steny. Ja som ani nevedela, čo sa to deje. Potom prišla zima. Teplú vodu vyplí. Studená zamrzla."

K matke sa túlia dve dievčatká. Vonku je sparno, deťom je dlhá chvíľa. Obe by sa rozbehli priečelím, no matka im zakaždým bráni. Bojí sa špiny, ktorá sa sype na chodbu z prázdnych bytov.

Draho pre chudobných

Keď v 90. rokoch stavbe položili základný kameň, pôvodná myšlienka znela, byty pre sociálnejšie slabé rodiny. Lenže stavať pre chudobu v tomto prípade znamenalo stavať bez kúrenia, z materiálu, v ktorom mrznú vodovody, a výlučne na elektrickom základe.

"Nerozumiem tej myšlienke," tvrdí Karin, sledujúc hru vo vnútrobloku, "Keď máte variť na elektrine, kúriť elektrinou, zohrievať si vodu na elektrine, to sú neskutočné peniaze. Vedeli, že do tohto priestoru dávajú ľudí, ktorí už predtým mali problém platiť. Chyba sa akoby urobila už na začiatku."

A nebola jediná. V Modrom dome úradníci sústreďovali chudobných bez toho, aby bol po ruke terénny sociálny pracovník. A tak s postupujúcim časom vznikla z budovy segregovaná komunita a s ňou sa začali šíriť správy o problémoch. Susedné činžiačky si šepkali o kriminálnikoch a drogách.

Nevedia, kam pôjdu

Keď sa pýtam matky na elektrinu, povzdychne si. Prišli jej niekoľko stoeurové nedoplatky. "Nieкто sa na nás napojil," tvrdí. Jej mesačný príjem je dnes 240 eur, nájom 200. Priznáva, že s peniazmi má rodina problémy. Najmä odvtedy, čo sa jej partner ocitol na lôžku. "Robil v lisovni, desať rokov robil aj pomníky. Potom prišli zdravotné problémy." Dnes mnohopočetná rodina čelí ďalšiemu. Čoskoro zrejme skončí bez strechy nad hlavou. "Teraz nás vyst'ahujú na ulicu. Nevie, kam pôjdem, nič som si nenašla." Starosti matke robí len jedno, nechce, aby sa musela vzdať detí.

O dve poschodia nižšie žijú ďalšie rodiny. Hlava jednej z nich vychádza z bytu. Odhrnie záclonu vo dverách. Ani tu rodič a starý otec netuší, kam sa podejú. V byte je novorodenec, ďalšie dieťa na ceste. "Chodili k nám len z bytového upozorňovať, že máme vypratať byty. Ja som si dával žiadosti, ale vždy mi to zamietli. Nedali mi šancu."

Muž nepracuje. Stará sa o manželku. Pred rokom jej diagnostikovali rakovinu. Hovorí, keď sa pred 14 rokmi sťahoval, nikto netušil, ako stavba skončí. "Všetko sa zdalo byť v poriadku, ale potom sme začali doplácať na niektorých ľuďoch... Keby sa vtedy zakročilo, dnes možno nie sme tam, kde sme."

Vtom sa pristaví sa sused, zahreší. "Chodím za nimi, sú odcestovaní. Len ich sekretárka vždy odkáže, že tam nie sú."

Zdroj - SITA/Jozef Jakubčo

Viac bezdomovcov a odoberanie detí

Pomôcť chce Mládež ulice, ktorá od roku 2004 robí v Modrom dome terénnu sociálnu prácu, ale ako hovorí Karin narazili na svoje limity. "Kompetencia pohnúť vecami je inde. Ale chýba vôľa. My nechceme, aby nieкто niekomu dával niečo zadarmo. Teraz však ide o komunikáciu. A s nami nekomunikuje ani firma, ani zodpovedný sociálny odbor," upozorňuje.

Petržalka si pritom pílí pod sebou konár. O možných scenároch podľa Karin vedia.

"Ak títo ľudia skončia reálne na ulici, neviem, či je želaním mestskej časti, aby sa tu zvýšilo

bezdomovectvo a bezdomovectvo detí. Ľudia, ktorí tu žijú, majú v **Petržalke** svojich známych, kamarátov, rodiny a môže sa stať, že sa k nim nasťahujú. Z čoho vzniknú len problémy. Zvýši sa napätie, hádky, konflikty. A to bude musieť mestská časť riešiť."

Pre ňu ako sociálnu pracovníčku je najťažšie hovoriť o scenári číslo tri. Odoberaní detí do domovov.

"Pokiaľ sa rodič dokáže o deti postarať, dieťa patrí do rodiny. Je extrém deti odoberať. Rodiny, ktoré majú problémy, by mali mať sprievodcu. Deti, ktoré sú tu, viem, v akom prostredí žijú. Potreby stravy, oblečenia, chodenia do školy zabezpečené majú. Výchovné postupy možno nie sú v súlade, ako by si to predstavovali úrady, ale na to sme tu aj my, aby sme rodičom pomáhali."

Petržalka ukazuje na firmu

To, kedy presne sa má búrať, rodiny nevedia. Termíny sa striedajú. **Michaela Platznerová**, hovorkyňa mestskej časti, však hovorí - platí uznesenie, podľa ktorého je investor povinný koordinovať kroky s Mládežou ulice. Tá však od firmy spätnú väzbu nedostáva.

"Kým nebudú vyjasnené všetky otázky - nielen v súvislosti s premiestňovaním rodín - nebude sa dom na Čapajevovej ulici búrať," komentuje **Platznerová**. Podľa nej je problém Modrého domu legislatívne, finančne i ľudsky nesmierne komplikovaný. Pokiaľ by vraj mala **Petržalka** alternatívu, kam rodiny s deťmi umiestniť, dávno by ich využila.

Problém bol v peniazoch - išlo o veľký objem, preto poslanci zvolili model oslovenia investorov. Hovorkyňa tvrdí, že súd rozhodol, že rodiny s deťmi na ulici skončiť nemôžu a investor je podľa nej povinný toto rozhodnutie rešpektovať. Zároveň odmieta, že by sociálny odbor s obyvateľmi Modrého domu nekomunikoval. "Sú s nimi v nepretržitom kontakte."

Podľa ľudí z Modrého domu sa však v teréne úradníci neobjavujú. A nikdy neobjavovali. "Oproti stavajú barák, odtiaľto tam nedostane byť nikto. Vidia, akí ľudia tu žijú, nahádzu ich do jedného vreca. Zbaviť sa, nevidieť. My sme pre nich odpad," povzdychne si muž a mizne za záclonou.

Popis foto: Mnohí tvrdia, že za stavbou, ktorá vytvorila segregované geto, im smutno nebude. Ale kam pôjdu, netušia.